NIEUWERKERKEN – RESTERT 1

2017I191 & 2017K30
Archeologienota
Verslag van resultaten

Jonathan JACOPS

Pieter LALOO

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Project:
Nieuwerkerken – Restert 1

Opdrachtgever:
SHM Denderstreek
Heilig Hartlaan 54
9300 Aalst

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Jonathan JACOPS & PIETER LALOO

© 2017 - GHENT ARCHAOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUD

Inleiding 3
VERSLAG VAN RESULTATEN 4
1. Bureauonderzoek 4
1.1 Beschrijvend gedeelte 4
1.2 Assessment 10
1. Landschappelijk bodemonderzoek 21
1.1 Beschrijvend gedeelte 21
1.2 Assessment 23
2. Synthese 26
Bibliografie 27
Bijlage 28
1 Figurenlijst: 28
2 Boorbeschrijvingen 29

Inleiding

De initiatiefnemer wenst binnen het projectgebied een stedenbouwkundige vergunning aan te vragen voor het slopen van het gebouwenbestand en de betonverharding ter hoogte van de Restert 1 te Nieuwerkerken, deelgemeente van de stad Aalst.

De oppervlakte van het perceel en van de geplande ingrepen bedragen respectievelijk 8814 m² en ca. 1025 m². Hiermee worden de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet voor wat betreft de oppervlakte van het perceel en de geplande bodemingrepen overschreden en dient omwille van die reden een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd dat resulteert in de opmaak van een archeologienota. GATE werd door de initiatiefnemer aangesteld om deze archeologienota op te maken.

Elke archeologienota, steeds opgebouwd uit twee delen, vormt de eindfase van een traject van archeologisch vooronderzoek, inclusief assessment, en wordt ter bekrachtiging ingediend bij het agentschap Onroerend Erfgoed. De doelstellingen van een archeologienota zijn een overzicht te bieden van de resultaten van de uitgevoerde onderzoekshandelingen binnen dit traject en een inschatting te geven van de waarde van het aangetroffen archeologisch erfgoed, inclusief een wijze voor de omgang daarmee. Het Verslag van Resultaten, dat in onderhavige tekst uit de doeken wordt gedaan, beschrijft het uitgevoerde vooronderzoek, en biedt inzicht in de uitvoeringswijze en resultaten van het onderzoek en in het wetenschappelijk potentieel en de betekenis van de archeologische waarden.

Het verslag van resultaten vormt de basis van het programma van maatregelen, waarin een advies naar vrijgave toe wordt geargumenteerd en geen verder onderzoek wordt noodzakelijk geacht.

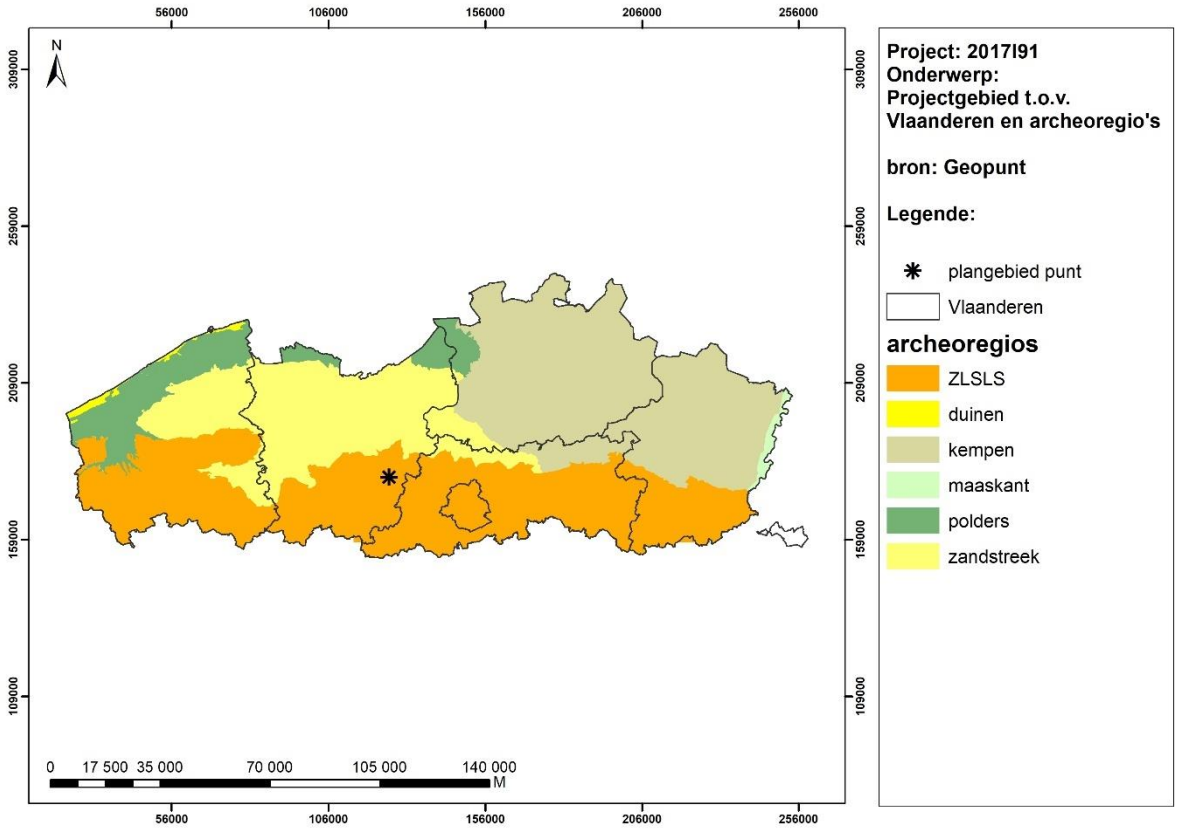
VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Bureauonderzoek

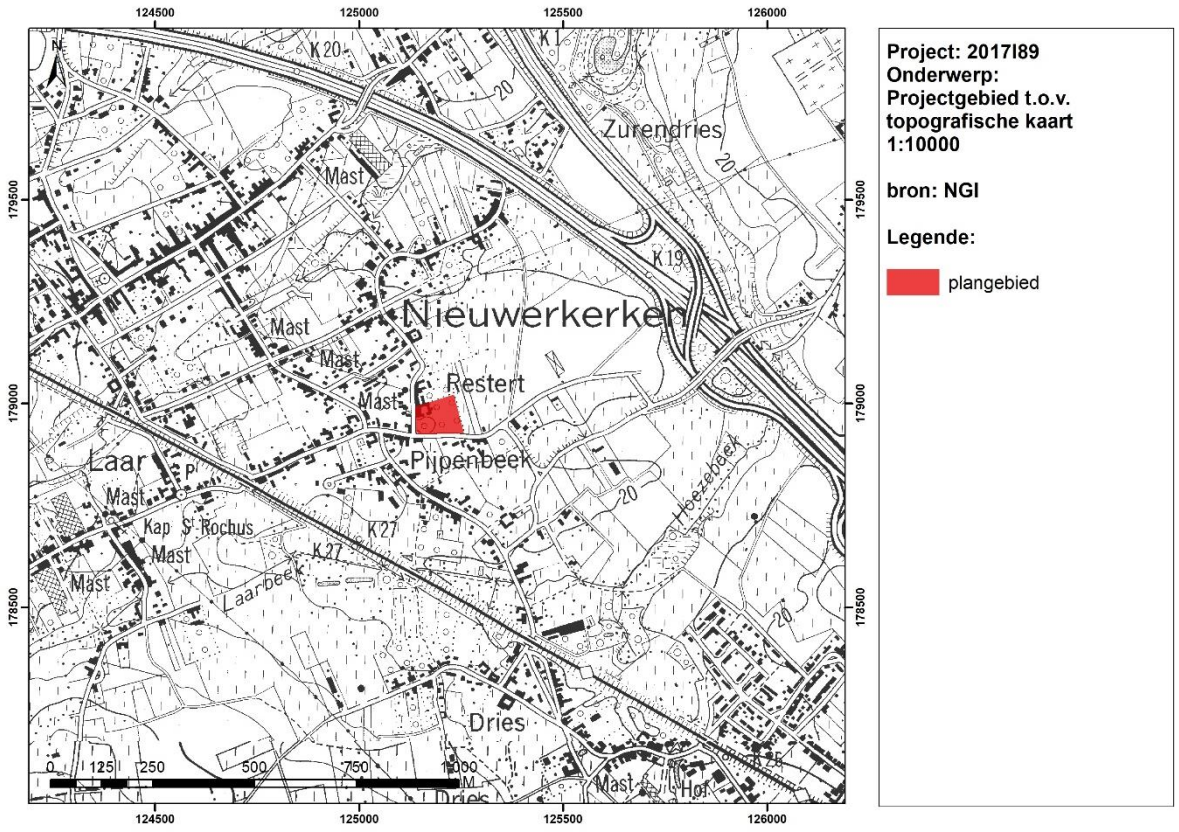
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

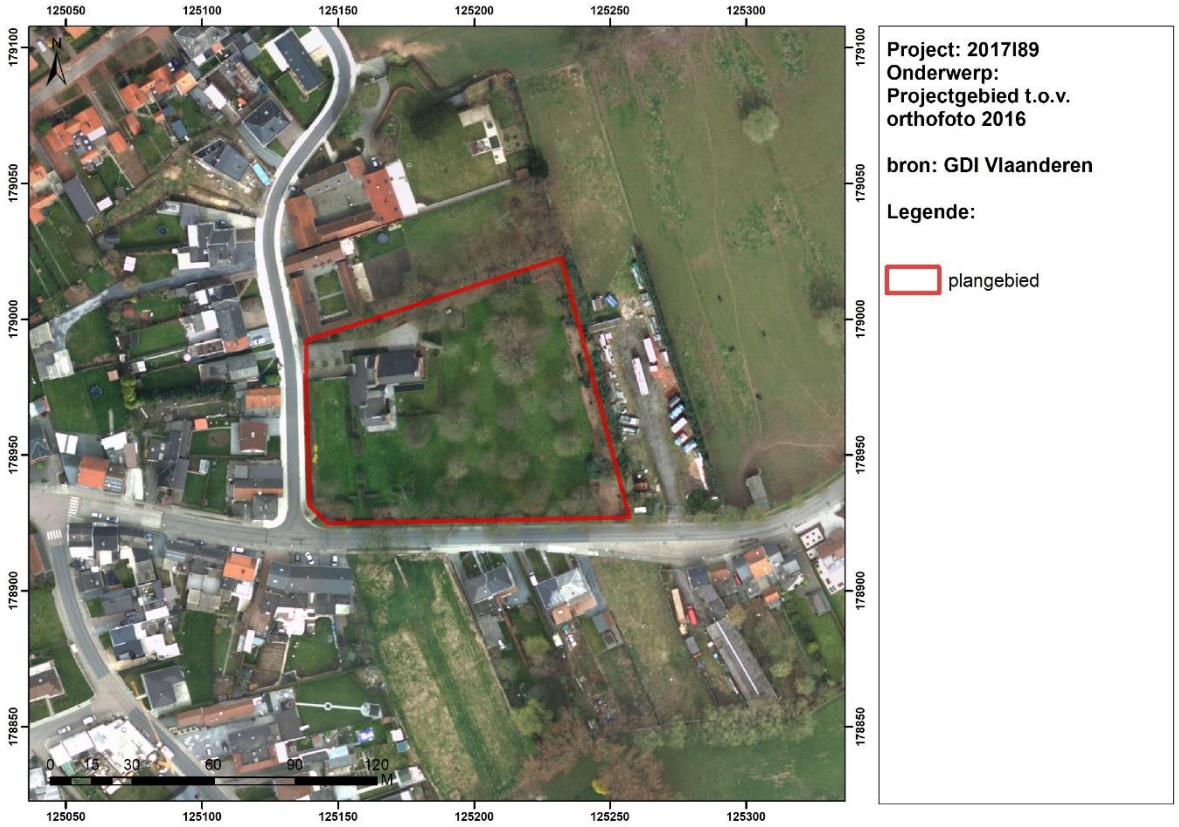
Projectcode van het vooronderzoek	2017I191
Naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Pieter Laloo, OE/ERK/Archeoloog/2015/00074
Bounding box (Lambert 72):	X(min): 125135,159, Y(min): 179023,198 X(max): 125257,529, Y(min): 178925,963
Begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek	Het bureauonderzoek in functie van de archeologienota werd opgestart 21 september 2017 en afgerond op 6 november 2017.
Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek
Algemene situering	Het projectgebied situeert zich in de zandleemstreek in het zuidoosten van de provincie Oost- Vlaanderen (fig. 1). Meer specifiek in het dorp Nieuwerkerken, deelgemeente van de stad Aalst (fig. 2). Het plangebied bezit het adres 'Restert 1' wat zich op de hoek van de Restert en Hoezestraat bevindt. De totale oppervlakte bedraagt ca. 8800 m². Op de meest recente orthofoto (2016) is het plangebied zichtbaar als groot woonhuis met bijgebouw, verhardingen en ingerichte tuin (fig. 3).
Kadastrale gegevens	Aalst, afdeling 13, perceel 611B (fig. 4).
Beschermde archeologische zone	Nee
Zone waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt	Nee

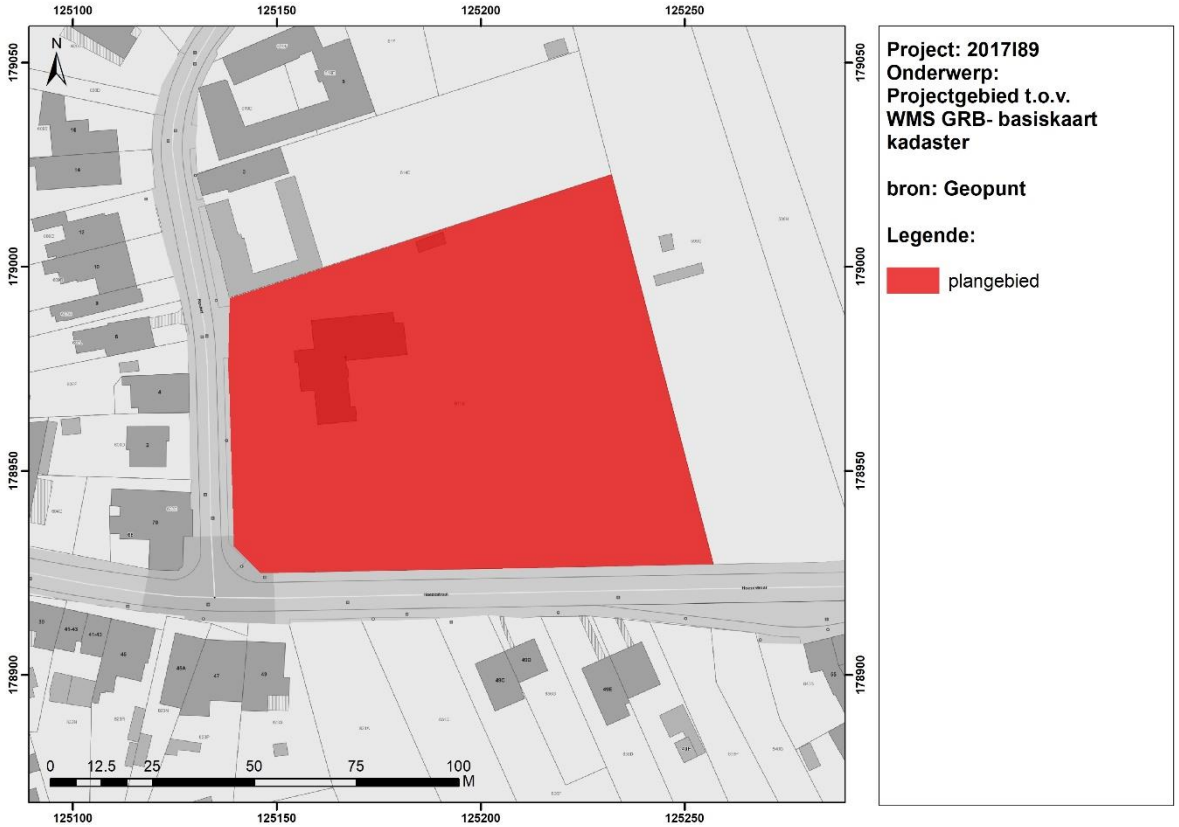
Figuur 1 Situering t.o.v. Vlaanderen

Figuur 2 Uitsnede topografische kaart met aanduiding projectgebied

Figuur 3 Orthografische weergave projectgebied

Figuur 4 Uitsnede kadasterkaart met aanduiding projectgebied

1.1.2 Archeologische voorkennis

Er hebben nog geen archeologische prospecties, of opgravingen plaats gehad binnen het projectgebied. In de bredere omgeving zijn wel een aantal archeologische vindplaatsen gekend (cf. paragraaf 1.2.3).

1.1.3 De onderzoeksopdracht

1.1.3.1 *Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied*

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, de topografie, de geomorfologie, het bodemgebruik, de vegetatie en de historische ingrepen, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied opgesteld. Specifieke vraagstellingen met betrekking tot de projectzone zijn:

- Heeft het projectgebied archeologisch potentieel?
- Is er sprake van verstoring van dit potentieel? Zo ja, in welke mate kan deze eventuele vindplaatsen hebben aangetast?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden?
- Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?
- Welke aspecten verdienen aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

1.1.3.2 *Randvoorwaarden*

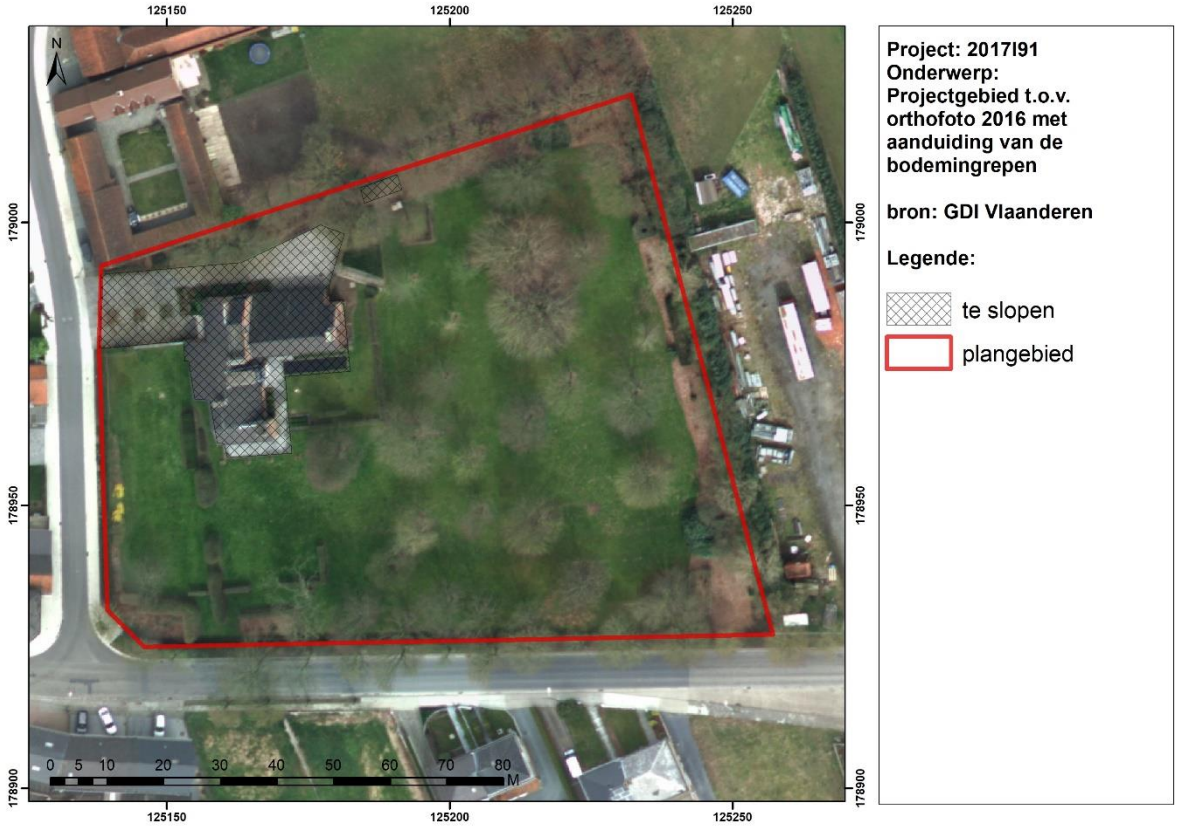
Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk, of juridisch, economisch of maatschappelijk onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige verkavelingsvergunning. Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een archeologienota wordt aangeleverd op basis van een prospectie zonder ingreep in de bodem. In dit onderzoek wordt nagegaan of er binnen het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem of werfbegeleiding noodzakelijk is en/of vrijgave mogelijk is.

1.1.3.3 *Beschrijving van de door de initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen, geïllustreerd met een overzichtsplan en doorsnedes*

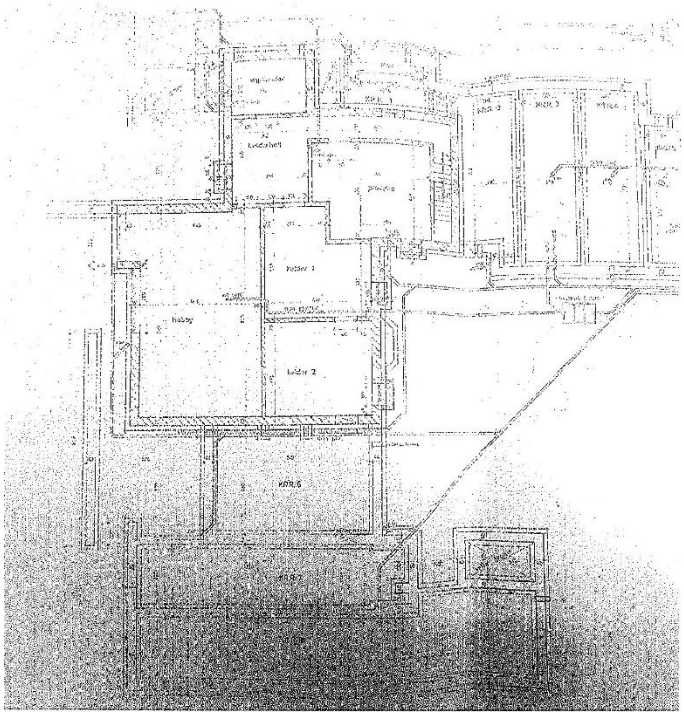
De initiatiefnemer plant de afbraak van het gebouwenbestand ter hoogte van Restert1 te Nieuwerkerken. Zowel de gebouwen met aanwezige kelders als de buitenverharding met klinkers en beton worden uitgebroken. In het tuingedeelte worden bomen gerooid en alle beplantingen verwijderd. De toekomstige inrichtingsplannen maken geen deel uit van deze archeologienota. Het betreft dus enkel sloopwerken en verwijderen van beplanting en bomen.

De grondoppervlakte van het gebouw bedraagt 350 m² voor het gelijkvloers (fig. 7). 150 m² hiervan is onderkelderd (fig. 6). In deze zones kan uitgegaan worden van een verstoring tot min. 2 m diep onder het maaiveld. Ter hoogte van de niet onderkelderde bebouwde gedeeltes kan uit gegaan worden van een verstoring van de ondergrond tot min. 0,6 m onder het actuele maaiveld. Ter hoogte van de terrassen kan een verstoring tot min. 0,4 m verondersteld worden.

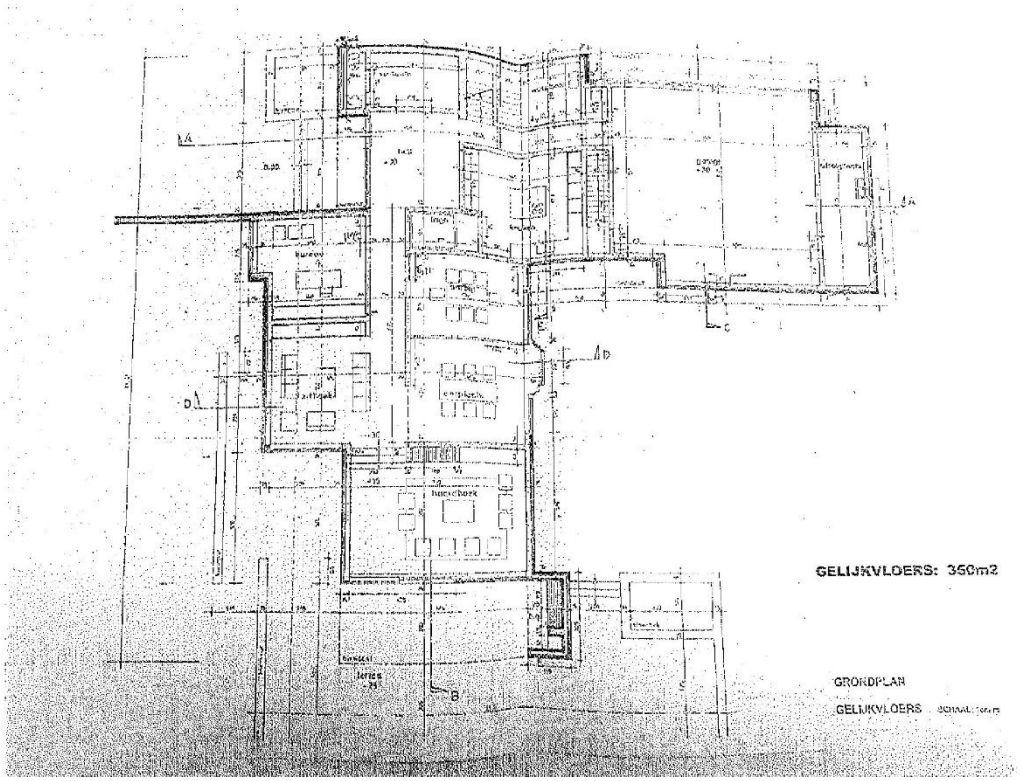
De impact van de geplande sloopwerken betreft dus het afbreken van opstaande en ingegraven structuren. Hierbij dient een zekere marge genomen te worden, bij uitgravingen wordt steeds iets dieper en breder gewerkt dan de aanwezige te verwijderen structuur.

Figuur 5 Overzicht va de ontworpen toestand van de geplande verkaveling op het kadaster

Figuur 6 Grondplan van de kelder (159 m²)

Figuur 7 Grondplan van het gelijkvloers (350 m²)

1.1.4 Beschrijving werkwijze en strategie van het vooronderzoek

De bodemingrepen die gepaard gaan met de sloop- en afbraakwerken worden afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak. Alle data wordt dusdanig geïmporteerd in de vorm van GIS-lagen en geprojecteerd ten opzichte van de aan te leggen leidingen. De nota beschrijft de resultaten uit het op deze manier samenbrengen van gegevens aan de hand van kaartmateriaal.

De nota werd digitaal opgemaakt middels Office- en Adobe-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. In die GIS werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, www.geo.onroerenderfgoed.be, www.cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris (CAI)[1]. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

[1] De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. De aan- of afwezigheid van archeologische sporen dient met verder archeologisch onderzoek vastgesteld te word

1.2 Assessment

Dit bureauonderzoek plaatst het projectgebied binnen een landschappelijk en archeologisch kader, waarbij rekening gehouden wordt met het ontwerpplan van de toekomstige bouwwerken. Deze studie dient als voorbereiding van een eventueel vervolgonderzoek, waar rekening kan worden gehouden met de geplande grondwerken, of de reeds gekende archeologische, geologische en bodemkundige fenomenen. Daarnaast helpt de voorbereiding mee tot het opstellen van een (mogelijke) archeologische verwachting per zone waarmee zowel tijdens toekomstige bouwwerken, als tijdens de uitvoering van het vervolgonderzoek rekening gehouden kan worden. Door raadpleging van de CAI (Centraal Archeologische Inventaris) en archeologische literatuur ten slotte wordt ook nagegaan in hoeverre er gekende vindplaatsen aanwezig zijn in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

Deze studie maakt gebruik van verscheidene datasets. Uitgangspunt is het ontwerpplan met informatie over de toekomstige grondwerken, verkregen van de initiatiefnemer. Deze informatie wordt vervolgens geprojecteerd op de bodemkundige, geologische en geomorfologische kaart. Vervolgens worden de historische kaarten als de archeologische inventaris onder de loep genomen om de gekende archeologische sites in en nabij het projectgebied te registreren.

1.2.1 Landschappelijke situering

1.2.1.1 *Geologie*

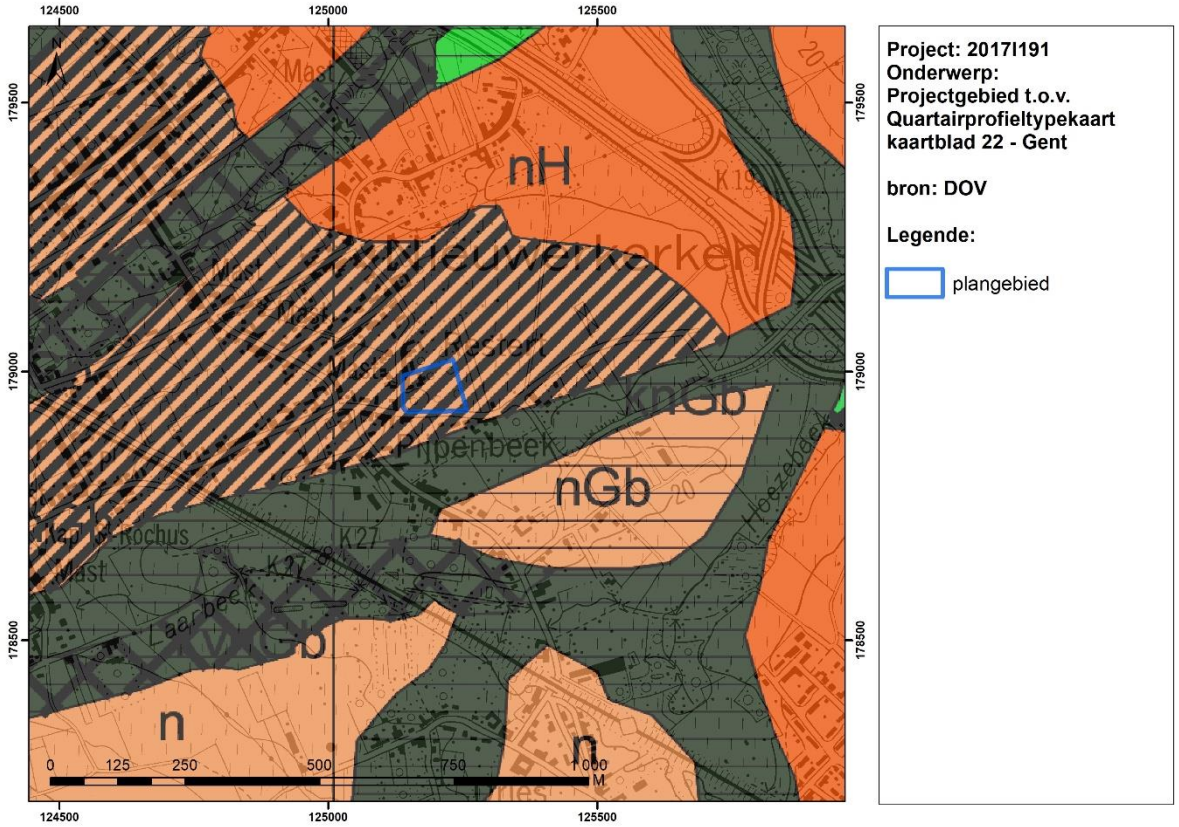
De bespreking van het Tertiair substraat is hier niet relevant aangezien deze afzettingen zich op basis van de isopachen van het Quartair bevinden op een diepte van ca. 10 à 15 m onder het maaiveld (Jacobs et al. 1996). De Quartaire ondergrond van het projectgebied behoort geheel tot profieltype nGh van de profieltypekaart van kaartblad 22 (Vermeire et al. 1999, fig. 8). Dit stemt overeen met eolische afzettingen daterend uit het Weichseliaan die rusten op hellingsgrind. Op korte afstand ten zuiden van het projectgebied komt profieltype KnGb voor. Dit zijn Holocene fluviatiele afzettingen die rusten op beekbodemgrind.

1.2.1.2 *Bodem*

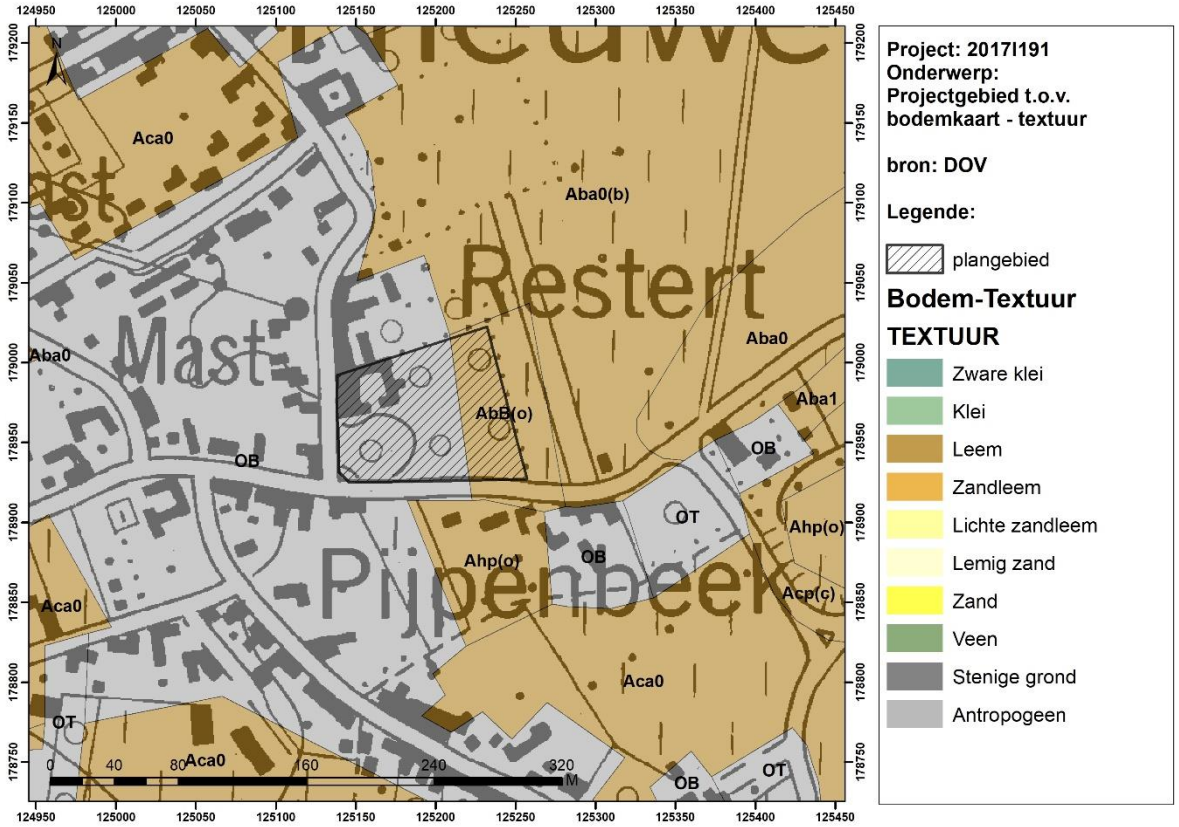
Binnen de grenzen van het plangebied komen twee bodemtypes voor, waarbij het leeuwendeel wordt ingenomen door het bodemtype 'OB' (fig. 9):

- OB: bebouwde zone
- AbB(o): droge leembodem met textuur B of structuur B horizont met sterk antropogene invloed

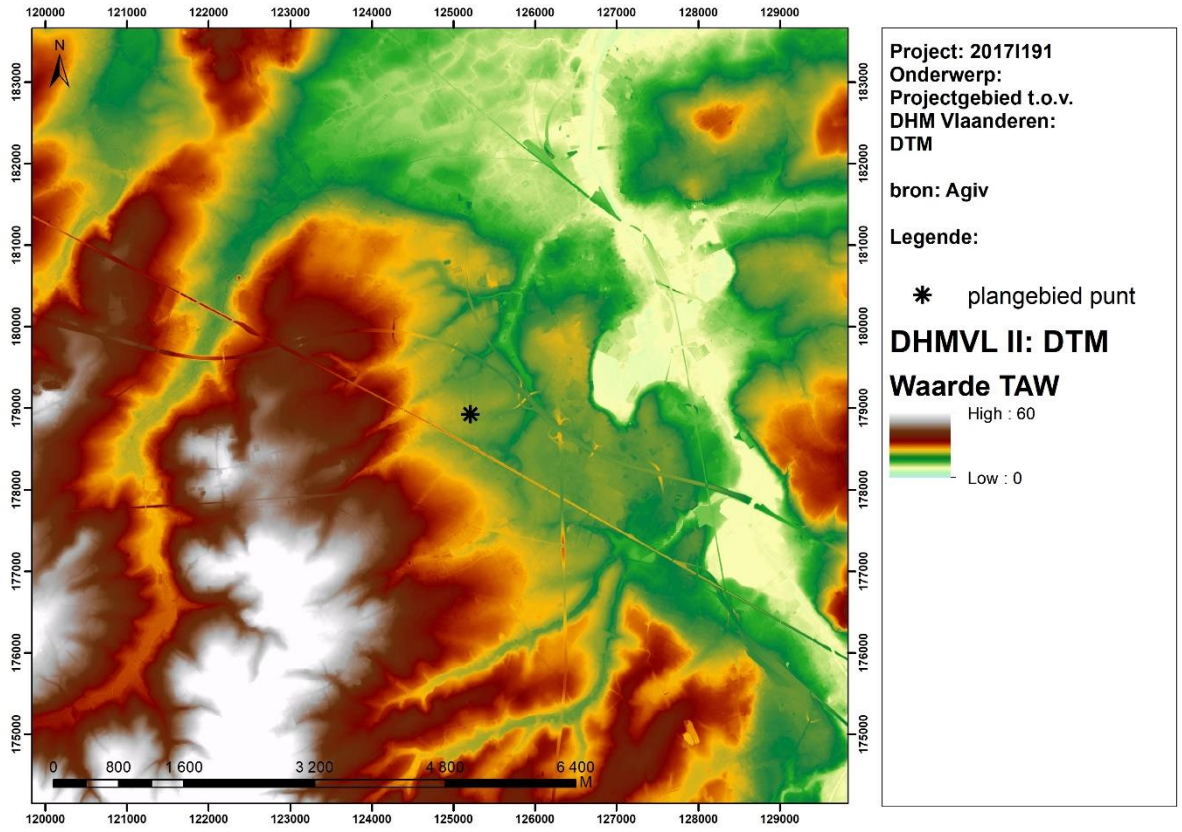
De bodemkaart indiceert aldus de aanwezigheid van geroerde gronden in het plangebied.

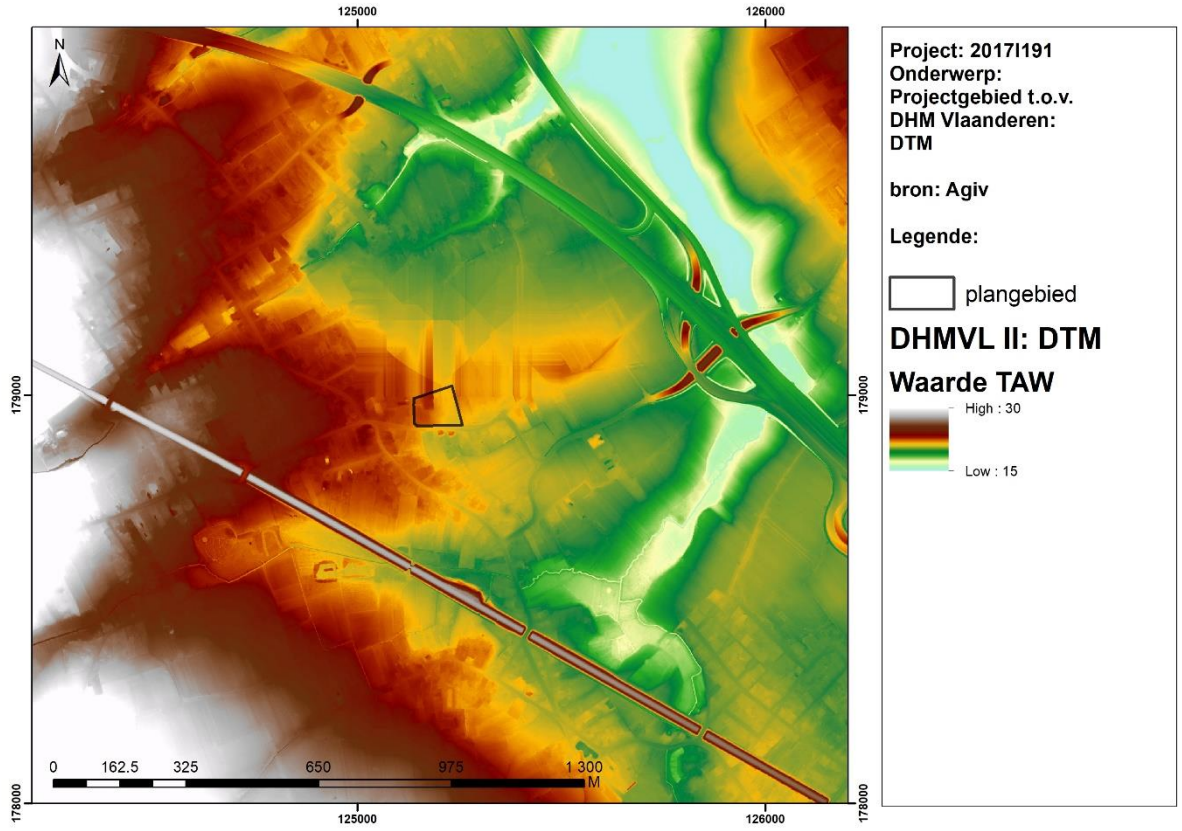
Figuur 8 Uitsnede van de Quartairkaart – kaartblad 21 en 22

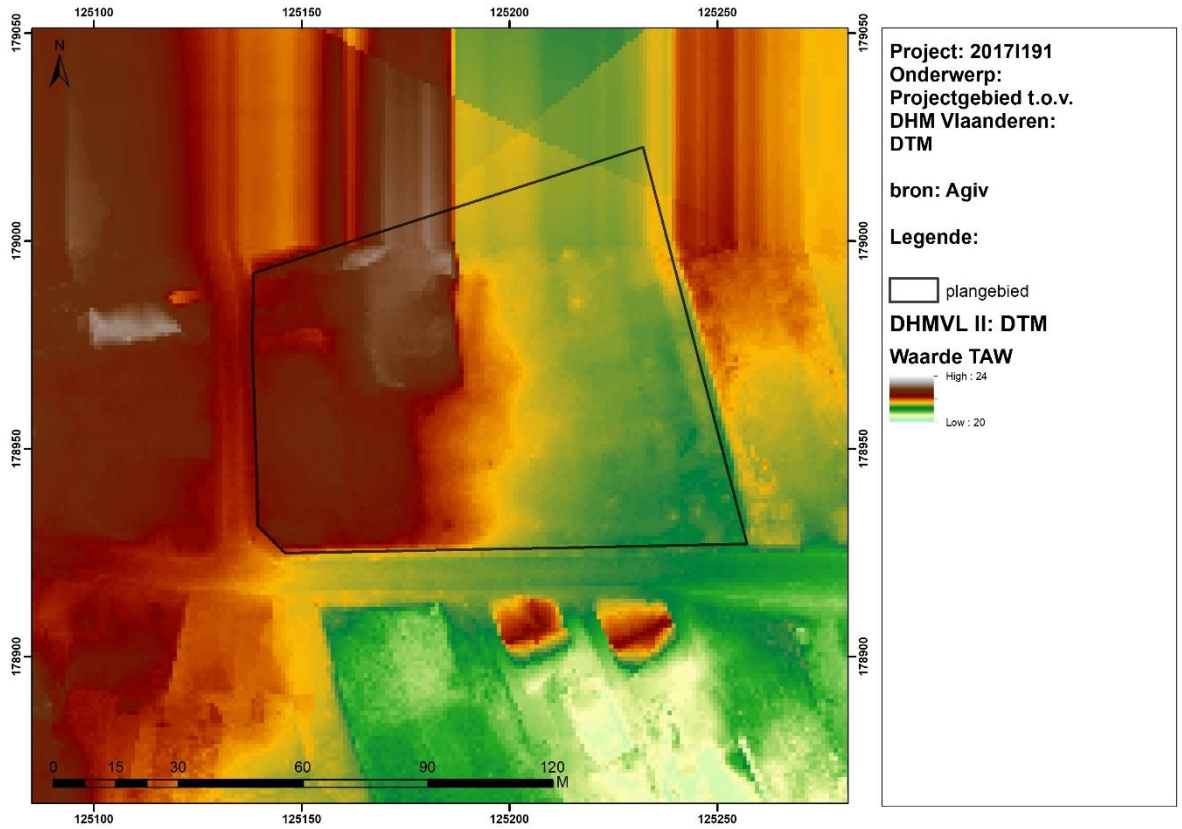
Figuur 9 Bodemkaart met aanduiding van de profieltypes en textuur

Figuur 10 Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II: DTM

Figuur 11 Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II: DTM

Figuur 12 Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II: DTM

1.2.1.3 *Topografie*

Het plangebied bevindt zich in het bekken van de Dender, op de oostelijke uitlopers van het Schelde- Dender interfluvium (Vermeire 1999). Het interfluvium bestaat uit consequent zuidwest-noordoost gerichte tertiaire getuigenheuvels (fig. 10) . Het plangebied situeert zich op de rug van één van deze getuigenheuvels (fig. 11). De grote interfluviale hoogten worden op talrijke plaatsen ingesneden door beekvalleitjes die parallel tussen de getuigenheuvels sterk ingesneden zijn. Het hoogteverschil tussen dalbodem en rugtop kan oplopen tot 20 m. De TAW-waarden van het maaiveld schommelen ter hoogte van het plangebied tussen 21,5 en 22,6 m TAW, waarbij de westelijke helft merkbaar hoger ligt dan de oostelijke heft (fig. 12).

1.2.2 Historisch-cartografische situering

1.2.2.1 *Historische situering*

Op basis van de Inventaris Bouwkundig Erfgoed bevindt zijn volgende gegevens voorhanden voor de gemeente Nieuwerkerken te Aalst (ID: 120317).[2] In de 14de eeuw maakte de heerlijkheid van Nieuwerkerken deel uit van de bezittingen van het huis Van Gavere, heren van Liedekerke. In 1690 werd de heerlijkheid verkocht aan K.F. Peeters, heer van Westergem, die nadien opgevolgd werd door de familie de Coninck. De heerlijkheid Nieuwerkerken vormde een van de vier praterijen van Aalst. Tot de kleinere heerlijkheden op het huidige

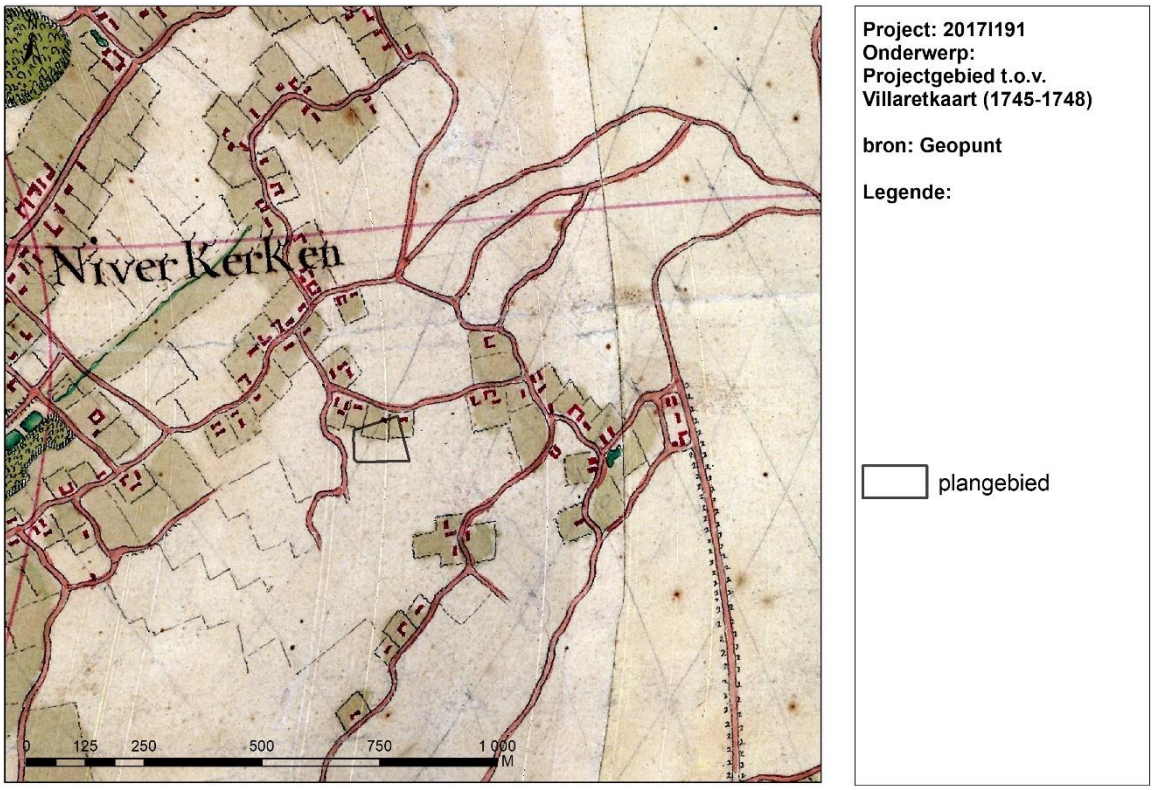
[2] AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017 Nieuwerkerken, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120317 (geraadpleegd op 6 november 2017)

grondgebied van Nieuwerkerken behoorde onder meer die van Regelsbrugge. De gemeente bleef doorheen de tijd een sterk landelijk karakter behouden, dat evenwel teloor is gegaan door de aanleg van de autostrade, verkavelingen, losse villabebouwing langs bestaande wegen. Dit maakt dat het grootste deel van het grondgebied volgebouwd is. In de gehuchten Bremt, Restert, Edixvelde en Maal zijn nog enkele 19de-eeuwse éénlaagse boerenhuisjes bewaard gebleven

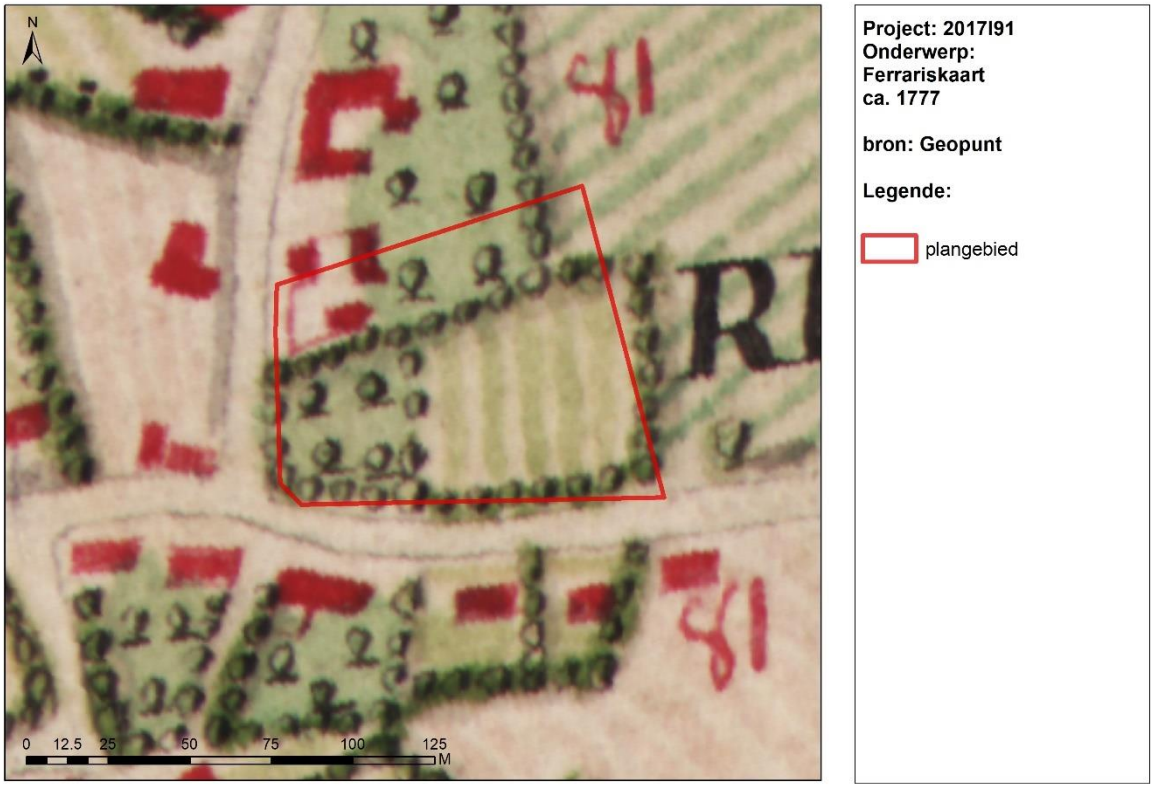
1.2.2.2 *Cartografische situering*

De ouds beschikbare kaart voor het plangebied is de Villaret- kaart die dateert uit het midden van de 18de eeuw (fig. 13). De projectie van deze kaart is echter onnauwkeurig, waardoor de exacte locatie van het plangebied niet kan worden achterhaald. Het algemene landelijke karakter van Nieuwerkerken is duidelijk waarneembaar.

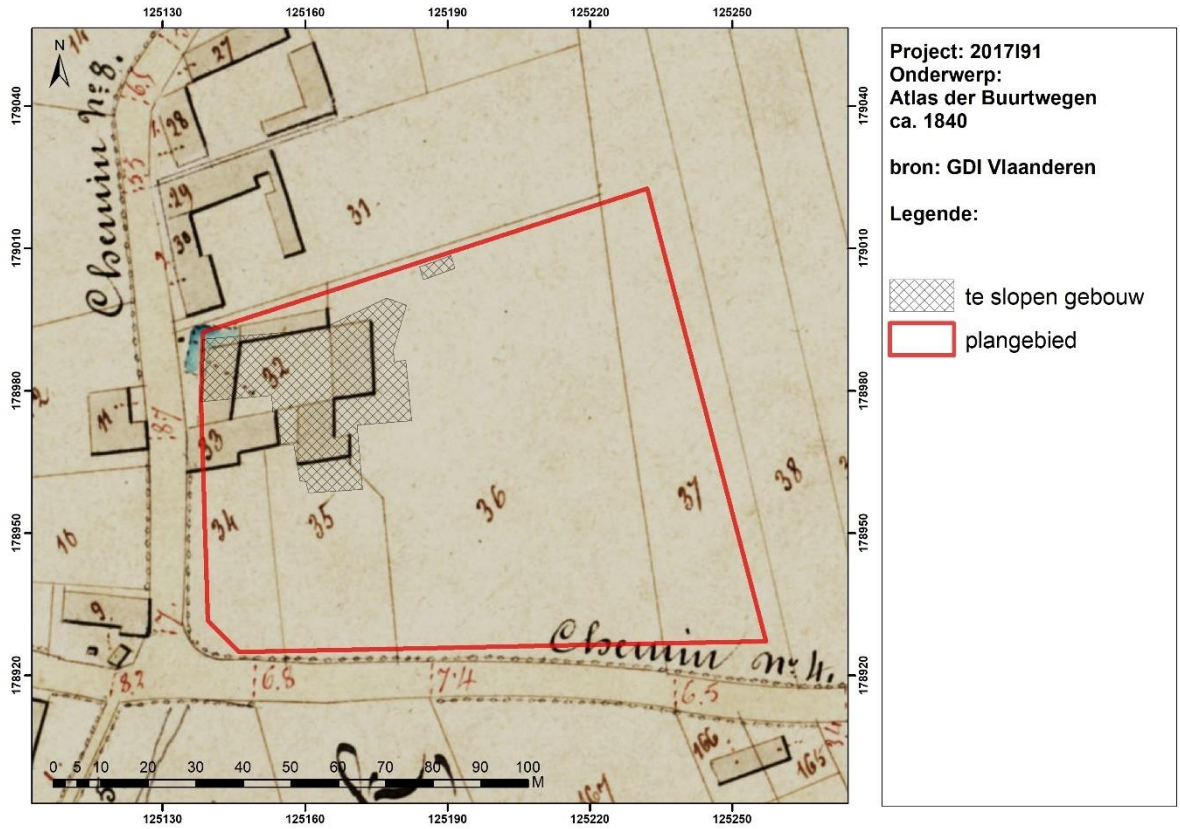
De Ferrariskaart dateert uit het eind van de 18de eeuw. Hierop maakt het projectgebied deel uit van vier percelen langs de Restert en Hoezestraat: één bebouwd, één akker en twee met hoogstammen (fig. 14). De aanwezige bebouwing betreft drie rechthoekige gebouwen op korte afstand van elkaar.

Figuur 13 Villaretkaart ter hoogte van het plangebied

Figuur 14 Uitsnede kaart van Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 15 Projectgebied t.o.v. de Atlas der Buurtwegen

De kaart Atlas der Buurtwegen en Popp-kaart dateren beiden uit het midden van de 19de eeuw en bezitten gelijkaardige kadastrale gegevens (fig. 15). Het huidige perceel is ingedeeld in vier kadastrale percelen waarbij in de noordwestelijke hoek ter hoogte van de huidige bebouwing een vierkanthoeve aanwezig is. Mogelijk gaat het hier om eenzelfde bebouwing of uitbreiding van de bebouwing op de Ferrariskaart. De hoeve is opgenomen in de Inventaris Bouwkundig Erfgoed (ID: 511, fig. 16)[3]. Het bouwkundig relict is vermoedelijk in de loop van de 20ste eeuw gesloopt en/of verbouwd tot de bestaande woning. Deze laatste is gebouwd rond het jaar 1989. De inventaris beschrijft de hoeve als:

> *'een leegstaande vervallen hoeve waarvan het éénlaags gedeelte (nok loodrecht op straat), (ten zuidoosten) met twee traveeën, steil zadeldak op daklijstbalkjes en met aandak en muurvlechtingen afgewerkte zijpuntgevel wijst op een oudere kern (18de eeuw ?).'*

Figuur 16 Foto van de hoeve (bron: Inventaris Bouwkundig Erfgoed)

Op de geraadpleegde orthofoto's die dateren vanaf 1989 stemmen allen overeen met de huidige situatie. Met name de aanwezigheid van een woonhuis met oprit, garage, verhardingen en ingerichte tuin met hoogstammen.

[3] Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Hoeve [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/511 (geraadpleegd op 22 september 2017).

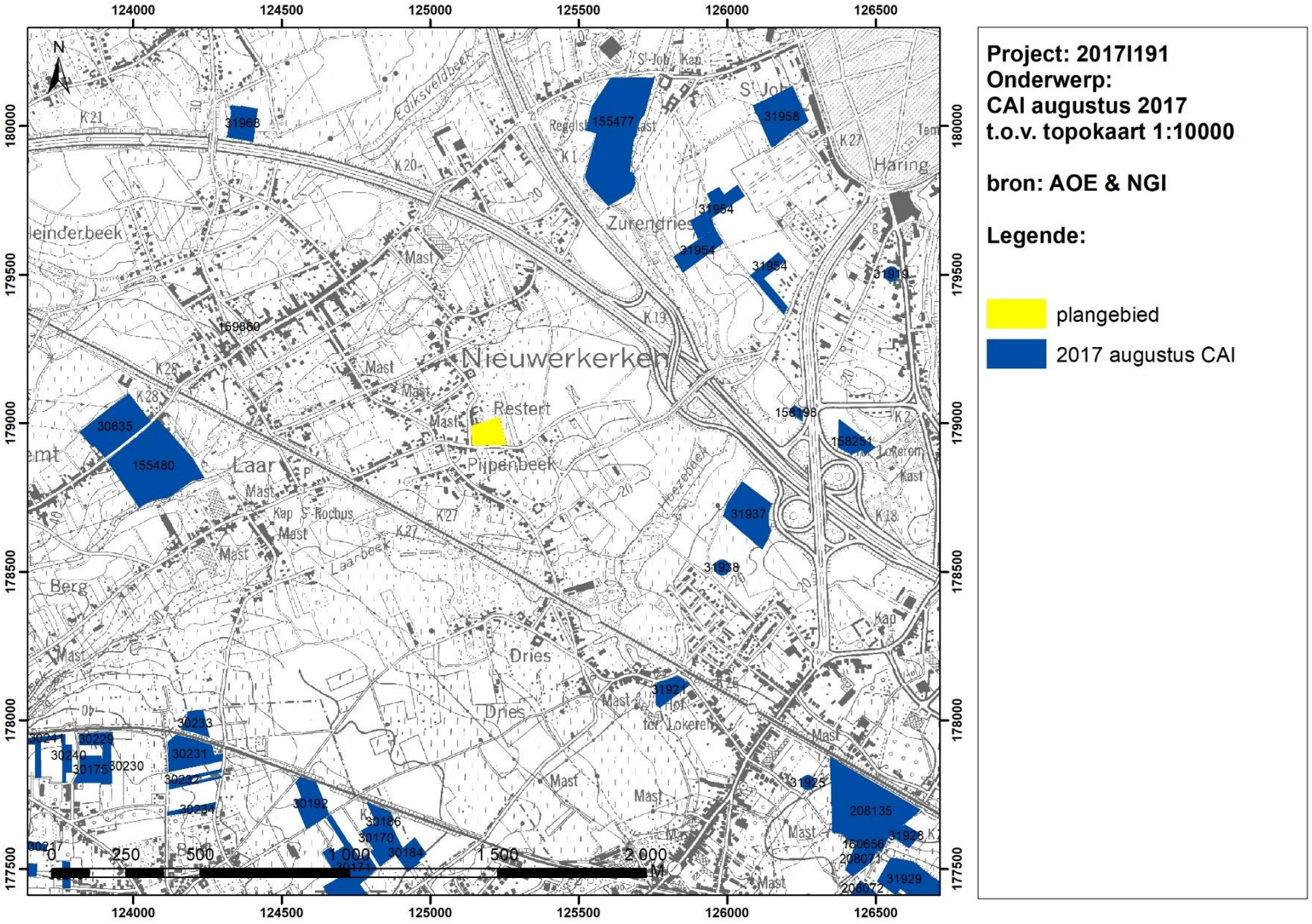
1.2.3 Archeologische situering

Figuur 17 geeft een overzicht van de gekende archeologische vindplaatsen die zijn opgenomen in de CAI-databank, geprojecteerd op de topografische kaart. Ten eerste geeft dit een idee over welke onderzoeken plaatsvonden op sites in de directe omgeving. Ten tweede creëert dit een beeld van het archeologisch potentieel dat de site te bieden heeft. Dit potentieel dient echter steeds genuanceerd te worden aangezien de gekende archeologische vindplaatsen slechts een schets vormen van de archeologische realiteit. Een afwezigheid van vindplaatsen in de directe omgeving van het projectgebied staat dus niet rechtsreeks in verband tot een laag archeologisch potentieel, maar kan het gevolg zijn van de huidige stand van het onderzoek.

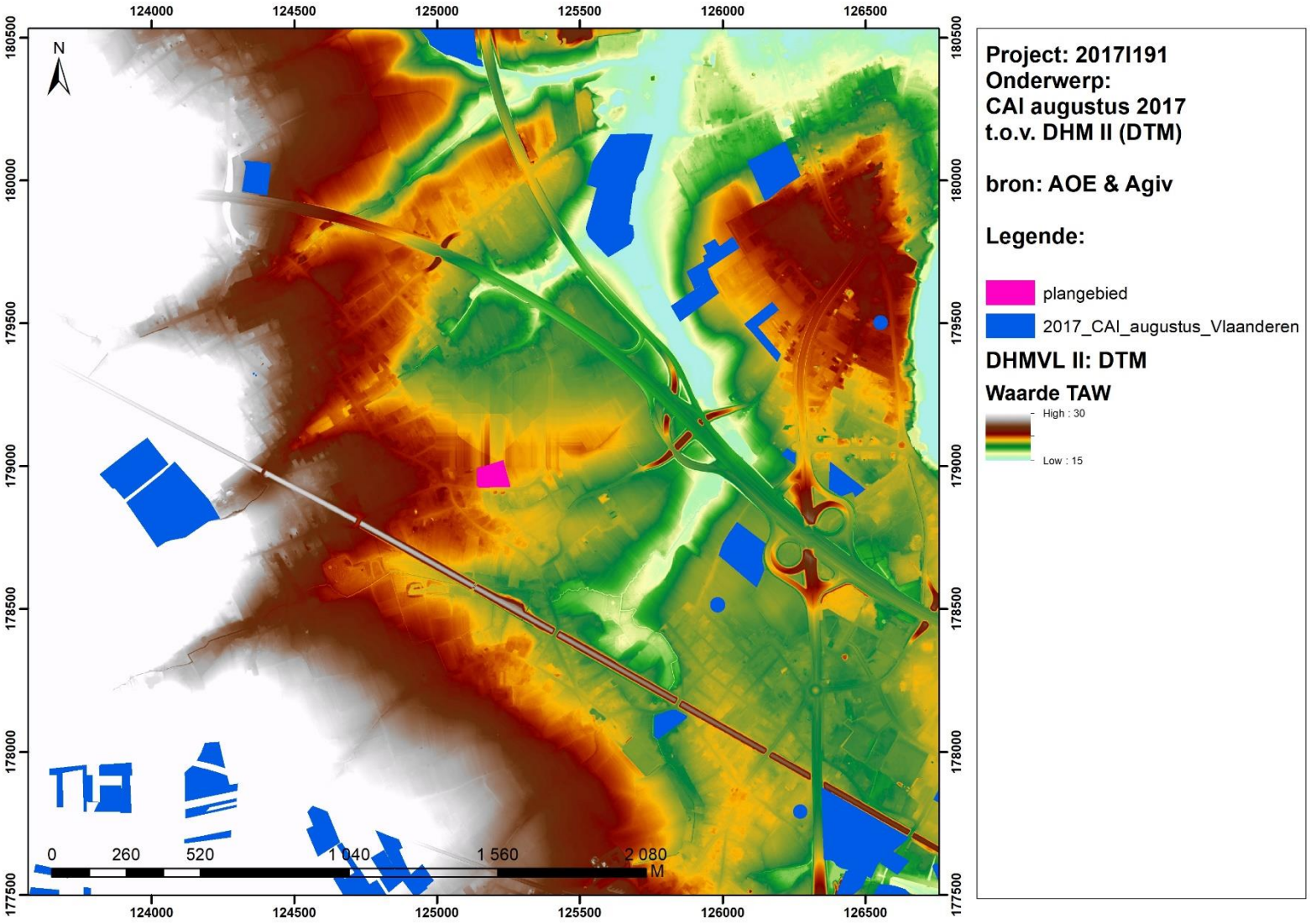
Binnen een straal van 850 m rond het projectgebied zijn vooralsnog geen archeologische vindplaatsen gekend. In de bredere omgeving bevinden zich echter een veelheid van vindplaatsen gaande van de steentijd tot en met de nieuwste tijd. Van belang zijn deze met een gelijkaardige landschappelijke context, zijnde een drogere rug op de rand van de vallei van de Hoezebeek (fig. 18). Hier werden onder meer op verschillende locaties prospectievondsten ingezameld met vondsten gaande van het paleolithicum tot en met het neolithicum (Sergant 1994- 1995, CAI- locaties 31953, 31954). Meer ten noorden van het projectgebied zijn er in het kader van eenzelfde onderzoek een veelheid aan steentijdvindplaatsen gedetecteerd (onder meer CAI- locaties: 158179, 158180, 158181, 158182, 158185, 158190, 158188, 158189) Deze bevinden zich echter landschappelijk hoger. Uit de Romeinse tijd is in de nabije omgeving van het plangebied een vondstenconcentratie gekend (CAI ID 30635). In de jaren '40 van vorige eeuw deed Dhr. Schollaert opzoekingen langsheen de Molenstraat nabij de spoorweg Brussel-Oostende waarbij hij talrijke Romeinse scherven, tegulae en imbrices vond (Callebaut 1976). Verder bestaan de middeleeuwse indicatoren voornamelijk uit sites met walgracht (CAI- locatie 155480 en 155477). Uit de recente perioden is een 17de eeuwse alleenstaande hoeve gekend, het voormalig neerhof van de heren van Liedekerke (CAI ID 31968).

1.2.4 Interpretatie en datering onderzoeksgebied

Op basis van het bureauonderzoek kan geen concrete datering worden vooropgesteld voor het studiegebied. Historisch zijn weinig gegevens voorhanden, naast het feit dat er zich minstens vanaf het eind van de 18de eeuw een hoeve bevond op de noordwestelijke hoek van het plangebied. Op deze locatie bevond zich aan het begin van de 20ste eeuw nog een hoeve, die is opgenomen in de Inventaris Bouwkundig Erfgoed. Deze werd echter gesloopd bij de installatie van de huidige bebouwing

Figuur 17 CAI- vindplaatsen t.o.v. het projectgebied op topografische kaart

Figuur 18 CAI- vindplaatsen t.o.v. het projectgebied op het D

1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Zowel de landschappelijke inplanting als de archeologische context wijzen op een hoge archeologische verwachting voor het plangebied. Met name de hoger gelegen positie op de rand van de vallei van de Hoezebeek dient als een gunstige locatie te worden ingeschat voor menselijke aanwezigheid in het verleden. Daarnaast getuigen meerdere vindplaatsen in gelijkaardige context van de potentiële aanwezigheid van vindplaatsen op deze locatie.

Hiertegenover staat de identificatie van het plangebied op de bodemkaart als bebouwde zone en gronden met sterk antropogene invloed. Om de bewaring van de bodem en het potentieel tot treffen van vindplaatsen te kunnen inschatten dient een landschappelijk booronderzoek te worden uitgevoerd.

1. Landschappelijk bodemonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode van het vooronderzoek	2017K30
Naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Pieter Laloo, OE/ERK/Archeoloog/2015/00074
Betrokken actoren	Assistent- aardkundige: Jonathan Jacops
Bounding Box (Lambert 72)	X(min): 125135,159, Y(min): 179023,198 X(max): 125257,529, Y(min): 178925,963
Begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek	Het veldwerk werd uitgevoerd op 30 oktober. De verwerking werd afgerond op 24 november 2017.
Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed	Landschappelijk booronderzoek

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 *Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied*

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, de topografie, de geomorfologie, het bodemgebruik, de vegetatie en de historische ingrepen, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied opgesteld.

Specifieke vraagstellingen met betrekking tot de projectzone zijn:

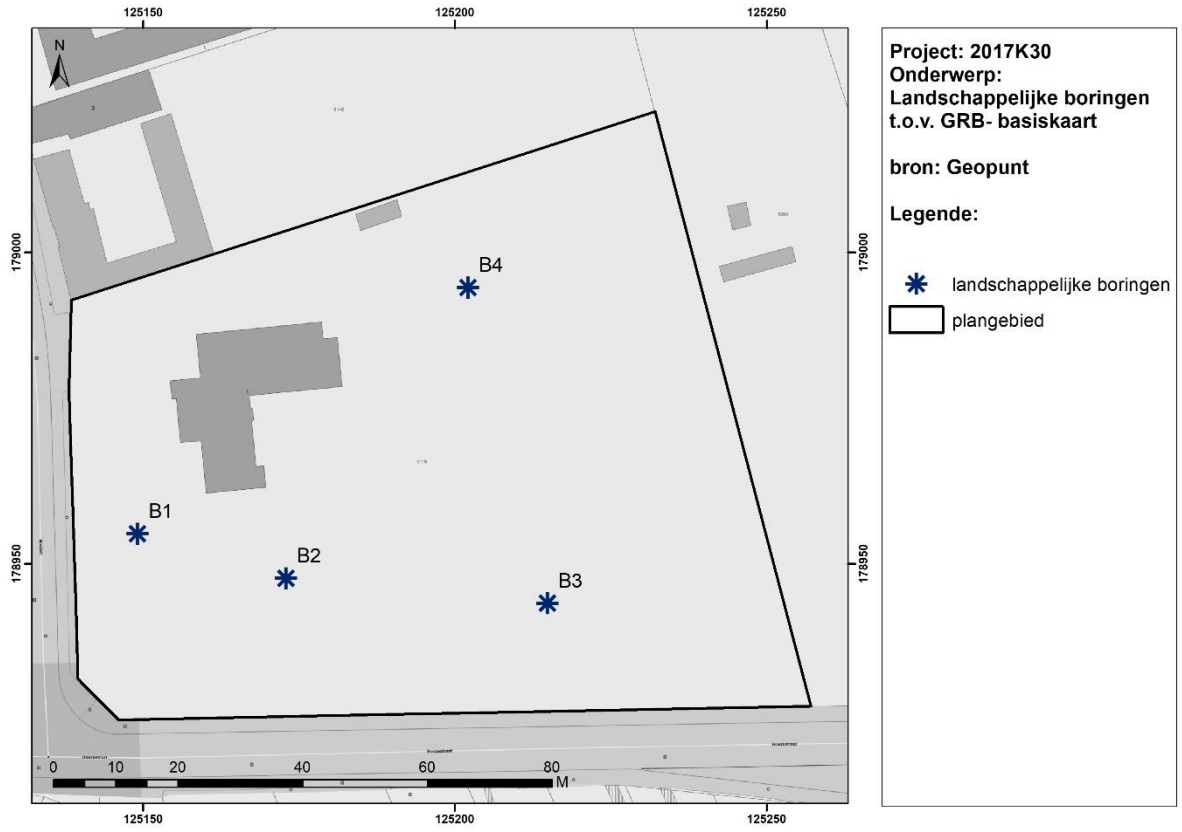
- Welk bodemopbouw heeft het onderzochte gebied?
- Waar bevinden zich de reeds verstoorde zones?
- Wat is de omvang en intensiteit van eventuele verstoorde zones?
- Zijn er begraven bodems aanwezig met archeologisch potentieel?
- In welke mate heeft antropogene activiteit de bodemopbouw beïnvloed?

1.1.2.2 *Randvoorwaarden*

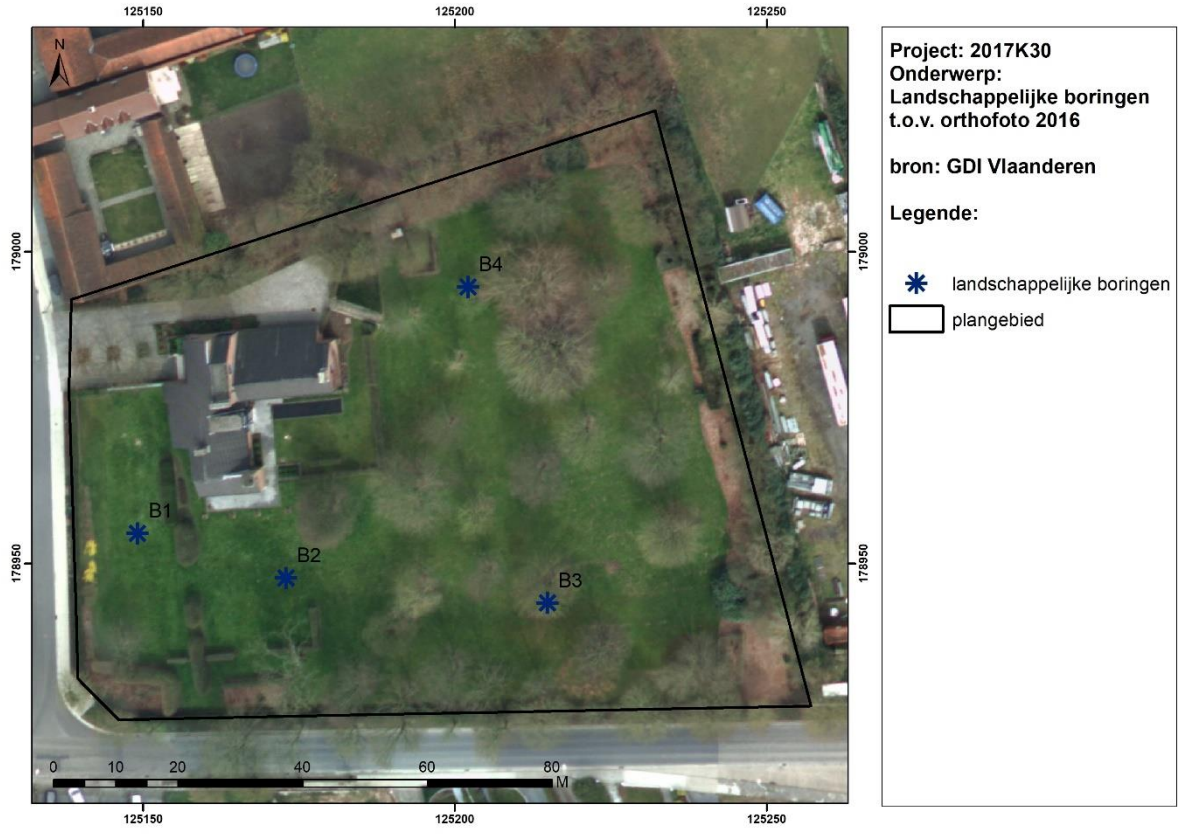
nvt

1.1.2.3 *Beschrijving werkwijze en strategie van het vooronderzoek*

Het veldwerk werd uitgevoerd op 30/10/2017. Hierbij werd geopteerd om vier boringen te plaatsen zonder gebruik te maken van een vast grid (fig. 19). Momenteel is er nog een gebouw aanwezig met verhardingen in de noordwestelijke hoek van het plangebied en de tuin omvat enkele hoogstammen (fig. 20 & 21).

Figuur 19 landschappelijke boringen geprojecteerd op het kadaster

Figuur 20: Landschappelijke boringen geprojecteerd op orthofoto (2016)

Figuur 21 Foto van tuin in het zuidoosten (GATE)

De boringen werden gezet tot op het niveau van de *in situ* natuurlijke bodem. In de praktijk betekent dit dat alle boringen werden gezet tot een diepte van 120 cm t.o.v. het maaiveld. In totaal werden vier boringen uitgevoerd, B1 t.e.m. B4. Voor de boringen werd gebruik gemaakt van een Edelman-boor met een diameter van 7 cm. Het boorsediment werd stratigrafisch uitgespreid op een zwart plastic zeil en gefotografeerd en beschreven door een assistent-aardkundige. Alle boringen worden digitaal aangeleverd in XML- formaat met bijhorende foto's. Daarnaast bevindt zich een vereenvoudigde analoge tabel met boorbeschrijvingen in bijlage 2.

1.2 Assessment

1.2.1 Aardkundige opbouw van het projectgebied

Algemeen bezitten alle boringen een gelijkaardige opbouw bestaande uit de aanwezigheid van één of meerdere antropogene horizont(en) die rusten op de C- horizont. De antropogene horizonten bezitten een dikte die schommelt tussen 64 en 102 cm t.o.v. het maaiveld en bezitten steevast een abrupte ondergrens. In de top van de C- horizont werden geen restanten van bodemvorming waargenomen.

De C- horizont is steeds opgebouwd in zandleem, met uitzondering van B3. Hier is het moedermateriaal opgebouwd lemig zand. De antropogene horizonten bezitten sterk variërende texturen: zand, lemig zand en zandleem. Bij B1 en B2 zijn de antropogene

horizonten opgebouwd uit homogene grijsbruine zandleem met enkele baksteen- en houtskool brokjes (fig. 22). Bij B3 en B4 zijn de antropogene horizonten duidelijk leesbaar door de verschillende texturen van de horizonten en de aanwezigheid van antropogeen vondstenmateriaal als baksteenspikkels, houtskool en glas. Bij B4 werd aan de basis van het antropogene pakket op een diepte van 75 cm enkele recente fragmenten textiel aangeboord.

Figuur 22 Foto boring 1 (GATE)

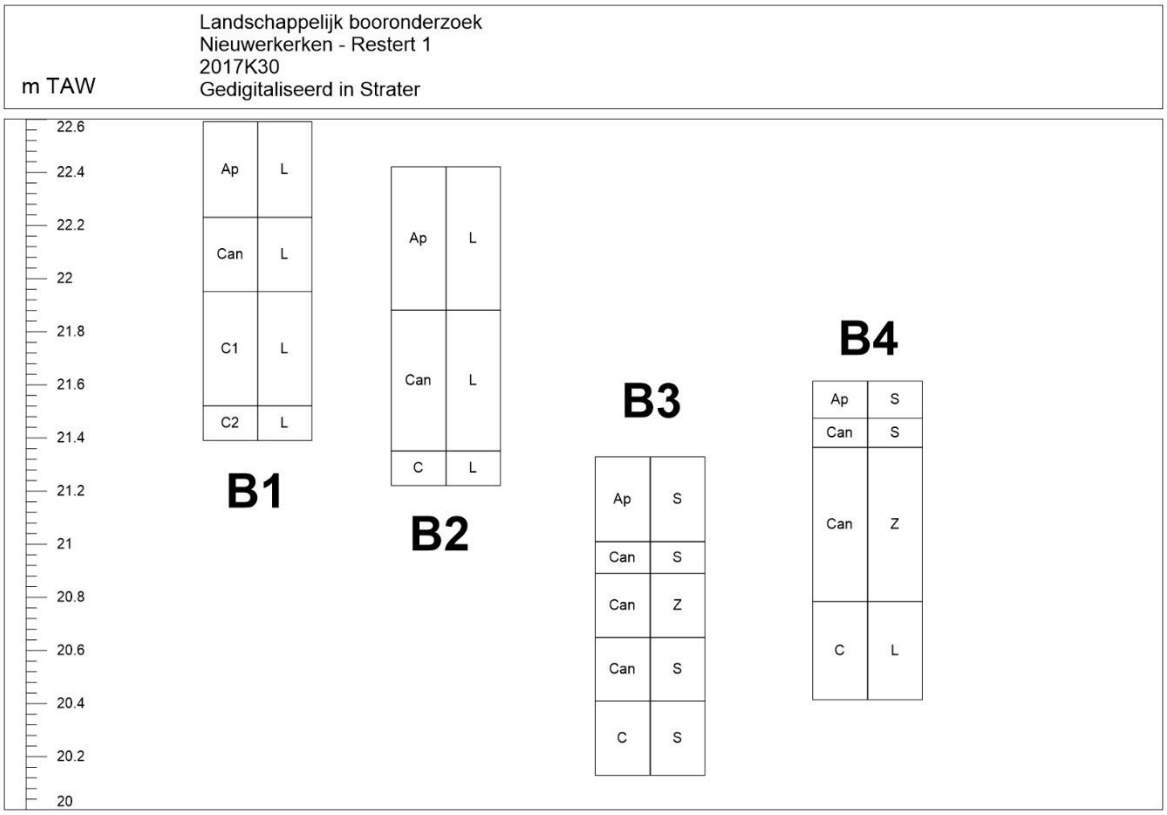

Figuur 23 Foto boring 4 (GATE)

1.2.1.1 *Datering en interpretatie*

Het plangebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van antropogene horizonten tot een diepte van 64 tot 102 cm t.o.v. het maaiveld. De ondergrens van dit antropogeen pakket naar de C- horizont toe is steeds abrupt. Bovendien werden in de top van het moedermateriaal nergens de restanten van bodemvorming geobserveerd. Dit betekent dat het voorafgaand aan de ophoging op opvulling van het terrein een afgraving heeft plaatsgevonden.

De sterke hoogteschommelingen van het maaiveld tussen het westelijke en oostelijk deel van het plangebied bevestigen de aanwezigheid van antropogeen geroerde gronden in het verleden (fig. 24). Op basis van huidig onderzoek kunnen de antropogene horizonten niet concreet gedateerd worden met uitzondering van B4. Deze laatste is in een zeer recent verleden geroerd.

Figuur 24 Gedigitaliseerde boorstaten

1.2.2 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Een archeologische verwachting dient op twee niveaus te worden ingeschat. Enerzijds met betrekking tot de verwachting naar het treffen van steentijdvindplaatsen toe en anderzijds de verwachting ten aanzien van sporenvindplaatsen gaande van het neolithicum tot heden.

Voor zowel steentijdartefacten- als sporenvindplaatsen dient de archeologische verwachting als laag te worden ingeschat aangezien op basis van het landschappelijk booronderzoek de aanwezigheid van antropogene gronden op de bodemkaart kon worden bevestigd voor het gehele plangebied. Op basis van huidige resultaten bezit het antropogeen pakket een dikte gaande van 64 tot 102 cm t.o.v. het maaiveld. De afwezigheid van bodemvorming en de abrupte ondergrens van de antropogene horizont getuigen van een afgraving van de natuurlijke in situ bodem in het verleden. Dit betekent dat het archeologisch potentieel zich beperkt tot het treffen van de diepere of onderste restanten van sporen, structuren of spoorcombinaties.

2. Synthese

De initiatiefnemer wenst binnen het projectgebied een stedenbouwkundige vergunning aan te vragen voor het slopen van het gebouwenbestand en de betonverharding ter hoogte van de Restert 1 te Nieuwerkerken, deelgemeente van de stad Aalst. De oppervlakte van het perceel en van de geplande ingrepen (gebouwen) bedragen respectievelijk 8814 m² en ca. 1025 m². Hiermee worden de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet voor wat betreft de oppervlakte van het perceel en de geplande bodemingrepen overschreden en dient omwille van die reden een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd dat resulteert in de opmaak van een archeologienota. GATE werd door de initiatiefnemer aangesteld om deze archeologienota op te maken.

Zowel de landschappelijke inplanting als de archeologische context wijzen op een hoge archeologische verwachting voor het plangebied. Met name de hoger gelegen positie op de rand van de vallei van de Hoezebeek dient als een gunstige locatie te worden ingeschat voor menselijke aanwezigheid in het verleden. Daarnaast getuigen meerdere vindplaatsen in gelijkaardige context van de potentiële aanwezigheid van vindplaatsen op deze locatie.

Op basis van het landschappelijk booronderzoek dient echter de archeologische verwachting tot het treffen van zowel steentijdartefacten- als sporenvindplaatsen als laag te worden ingeschat aangezien de aanwezigheid van antropogene gronden op de bodemkaart kon worden bevestigd voor het gehele plangebied. Op basis van huidige resultaten bezit het antropogeen pakket een dikte gaande van 64 tot 102 cm t.o.v. het maaiveld. De afwezigheid van bodemvorming en de abrupte ondergrens van de antropogene horizont getuigen van een afgraving van de natuurlijke in situ bodem in het verleden. Dit betekent dat het archeologisch potentieel zich beperkt tot het treffen van de diepere of onderste restanten van sporen, structuren of spoorcombinaties.

Bibliografie

Literatuur:

CALLEBAUT D. 1976: Nieuwerkerken (O.Vl.): Romeins, in: Archeologie 1976/2, p. 80.

JACOBS P., DE CEUKELAIRE M., DE BREUCK W., DE MOOR G., DE GEYTER G., 1996. Toelichtingenbij de geologische kaart van België, Vlaams Gewest, Kaartblad 22 Gent (1/50.000). Belgische Geologische Dienst en Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Administratie Economie, Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

SERGANT J.,1994-1995, Een onderzoek naar de steentijd in het Aalsterse, onuitgegeven licentiaatsverhandeling Gent.; De Turck H., 1980-1981, Archeologisch onderzoek van de stad Aalst-Linkeroever, onuitgegeven licentiaatsverhandeling Gent;

VERMEIRE, S., DE MOOR, G., ADAMS, R., 1999. Quartairgeologische Kaart van België, VlaamsGewest, Verklarende tekst bij het Kaartblad (22) Gent (1/50.000).Haecon n.v, rapportAKG1741/00089, in opdracht van Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Departement EWBA Administratie Economie, Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie

Digitale bronnen:

www.geopunt.be

www.cai.be

https://dov.vlaanderen.be

https://inventaris.onroerenderfgoed.be

https://cartesius.be

Bijlage

1 Figurenlijst:

Figuur 1 Situering t.o.v. Vlaanderen 5
Figuur 2 Uitsnede topografische kaart met aanduiding projectgebied 5
Figuur 3 Orthografische weergave projectgebied 6
Figuur 4 Uitsnede kadasterkaart met aanduiding projectgebied 6
Figuur 5 Overzicht va de ontworpen toestand van de geplande verkaveling op het kadaster 8
Figuur 6 Uitsnede van de Quartairkaart – kaartblad 21 en 22 11
Figuur 7 Bodemkaart met aanduiding van de profieltypes en textuur 11
Figuur 8 Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II: DTM 12
Figuur 9 Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II: DTM 12
Figuur 10 Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II: DTM 13
Figuur 11 Villaretkaart ter hoogte van het plangebied 14
Figuur 12 Uitsnede kaart van Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied 15
Figuur 13 Projectgebied t.o.v. de Atlas der Buurtwegen 15
Figuur 14 Foto van de hoeve (bron: Inventaris Bouwkundig Erfgoed) 16
Figuur 15 CAI- vindplaatsen t.o.v. het projectgebied op topografische kaart 18
Figuur 16 CAI- vindplaatsen t.o.v. het projectgebied op het D 19
Figuur 17 landschappelijke boringen geprojecteerd op het kadaster 22
Figuur 18: Landschappelijke boringen geprojecteerd op orthofoto (2016) 22
Figuur 19 Foto van tuin in het zuidoosten (GATE) 23
Figuur 20 Foto boring 1 (GATE) 24
Figuur 21 Foto boring 4 (GATE) 24
Figuur 22 Gedigitaliseerde boorstaten 25

2 Boorbeschrijvingen

Boring	Horizont symbool	Textuur	Begin	Einde	Begin (m)
B1	Ap	L	0	36	0
B1	Can	L	36	64	0.36
B1	C1	L	64	107	0.64
B1	C2	L	107	120	1.07
B2	Ap	L	0	54	0
B2	Can	L	54	107	0.54
B2	C	L	107	120	1.07
B3	Ap	S	0	32	0
B3	Can	S	32	44	0.32
B3	Can	Z	44	68	0.44
B3	Can	S	68	92	0.68
B3	C	S	92	120	0.92
B4	Ap	S	0	14	0
B4	Can	S	14	25	0.14
B4	Can	Z	25	83	0.25
B4	C	L	83	120	0.83